

Advisory Notes

งบประมาณฟื้นฟูเศรษฐกิจงวดที่ 3 ของญี่ปุ่น...ความพยายามในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจท่ามกลางปัญหาธรรมชาติ

ฝ่ายวิจัยธุรกิจ

29 พฤศจิกายน 2554

สถานะปัจจุบัน : เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2554 Cabinet Office ของญี่ปุ่น รายงานเศรษฐกิจญี่ปุ่นไตรมาส 3 ปี 2554 ขยายตัว 1.5% (q-o-q) นับเป็นการขยายตัวครั้งแรกหลังจากเศรษฐกิจญี่ปุ่นหดตัวติดต่อกัน 3 ไตรมาส อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจญี่ปุ่นยังเผชิญความเสี่ยงจากปัญหาที่รุมเร้ารอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบจากเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าสำคัญทั้งสหรัฐฯ และยุโรป ที่ยังคงมีความไม่แน่นอนสูง ตลอดจนเงินเยนที่แข็งค่าต่อเนื่อง ทำให้เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2554 รัฐสภาญี่ปุ่นผ่านงบประมาณเพิ่มเติมมูลค่า 12.1 ล้านล้านเยน หรือราว 157 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ นับเป็นงบประมาณฟื้นฟูเศรษฐกิจงวดที่ 3 ของญี่ปุ่นในปีงบประมาณ 2554 (1 เมษายน 2554-31 มีนาคม 2555)

งบประมาณฟื้นฟูเศรษฐกิจญี่ปุ่นในปีงบประมาณ 2554

งวดที่ 1 (พฤษภาคม) : 4 ล้านล้านเยน (ราว 50 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

งวดที่ 2 (กรกฎาคม) : 2 ล้านล้านเยน (ราว 25 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

งวดที่ 3 (พฤศจิกายน) : 12.1 ล้านล้านเยน (ราว 157 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

ข้อสังเกต : งบประมาณฟื้นฟูเศรษฐกิจญี่ปุ่นงวดที่ 3 สูงกว่างบประมาณงวดที่ 1 และ 2 รวมกันกว่าเท่าตัว

เบื้องหลัง : เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2554 รัฐบาลญี่ปุ่นภายใต้การนำของนาย Yoshihiko Noda นายกรัฐมนตรีจากพรรค Democratic Party of Japan (DPJ) ได้เสนอร่างงบประมาณฟื้นฟูประเทศงวดที่ 3 เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจญี่ปุ่นซึ่งได้รับผลกระทบจากเหตุแผ่นดินไหวและสึนามิ อีกทั้งถูกซ้ำเติมจากปัญหาเงินเยนที่แข็งค่าต่อเนื่อง ทั้งนี้ ร่างงบประมาณดังกล่าวมิได้มีเป้าหมายเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ แต่เพียงอย่างเดียว หากยังเพื่อสร้างเสถียรภาพในการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นของนาย Noda รวมทั้งสร้างค่านิยมให้พรรค DPJ ก่อนการเลือกตั้งระดับประเทศครั้งต่อไป ซึ่งเป็นการเลือกตั้งวุฒิสมาชิก มีกำหนดจัดขึ้นในเดือนกรกฎาคม 2556 อย่างไรก็ตาม ร่างงบประมาณฟื้นฟูเศรษฐกิจดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากพรรคฝ่ายค้าน ได้แก่ พรรค Liberal Democratic Party (LDP) และพรรค New Komeito Party (NKP) ซึ่งครองเสียงข้างมากในสภาสูง โดยทั้งสองฝ่ายเจรจาตกลงที่จะขยายระยะเวลาให้ก่อนพ้นวาระที่จะออกเพื่อระดมทุนสำหรับใช้เป็นงบประมาณฟื้นฟูเศรษฐกิจจาก 10 ปี เป็น 25 ปี และจะปรับขึ้นอัตราภาษีประเภทต่างๆ เพื่อนำเงินมาชำระหนี้ด้วย

การจัดสรรงบประมาณฟื้นฟูเศรษฐกิจญี่ปุ่นงวดที่ 3**

- การฟื้นฟูความเสียหายจากเหตุแผ่นดินไหวและสึนามิ เป็นรายจ่ายส่วนใหญ่ของงบประมาณฟื้นฟูเศรษฐกิจงวดที่ 3 ประกอบด้วย การให้เงินช่วยเหลือเร่งด่วนแก่ผู้ได้รับผลกระทบ การกำจัดขยะที่เกิดจากสึนามิ การฟื้นฟูระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เป็นต้น ทั้งนี้ รัฐบาลญี่ปุ่นประเมินมูลค่าความเสียหายจากเหตุแผ่นดินไหวและสึนามิสูงถึง 16.9 ล้านล้านเยน แบ่งเป็นความเสียหายของอาคาร บ้านเรือน โรงงาน และสิ่งก่อสร้างต่างๆ 10.4 ล้านล้านเยน ความเสียหายของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน 3.5 ล้านล้านเยน และความเสียหายต่อภาคเกษตรกรรม ป่าไม้ ประมง และอื่นๆ 3 ล้านล้านเยน
- การฟื้นฟูความเสียหายจากวิกฤตโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ประกอบด้วย การกำจัดสารกัมมันตรังสีและขยะที่ปนเปื้อนสารกัมมันตรังสี การจัดตั้งศูนย์ให้บริการทางการแพทย์ การจ่ายเงินชดเชยแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากวิกฤตโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ เป็นต้น ทั้งนี้ Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology (MEXT) ประเมินว่าญี่ปุ่นมีพื้นที่ที่ปนเปื้อนสารกัมมันตรังสีจากโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ Fukushima Daiichi ราว 8% ของพื้นที่ทั้งประเทศ
- การบรรเทาผลกระทบจากเงินเยนแข็งค่า รัฐบาลญี่ปุ่นจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งสำหรับช่วยเหลือผู้ประกอบการญี่ปุ่นที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเงินเยนแข็งค่าต่อเนื่อง เนื่องจากรัฐบาลญี่ปุ่นมองว่าหากปัญหาดังกล่าวยังไม่ได้รับการแก้ไข การฟื้นฟูผลกระทบจากเหตุแผ่นดินไหวและสึนามิก็จะประสบผลสำเร็จได้ยาก โดยรัฐบาลญี่ปุ่นจะให้อำนาจช่วยเหลือสำหรับการฟื้นฟูธุรกิจ เงินช่วยเหลือสำหรับการย้ายฐานการผลิตของบริษัทญี่ปุ่น เป็นต้น ทั้งนี้ ผลสำรวจของรัฐบาลญี่ปุ่นระบุว่า 46% ของบริษัทรายใหญ่ของญี่ปุ่นกำลังพิจารณาย้ายฐานการผลิตไปต่างประเทศหากเงินเยนยังแข็งค่าต่อเนื่องไปอีก 6 เดือน

** รายละเอียดงบประมาณฟื้นฟูเศรษฐกิจญี่ปุ่นงวดที่ 3 สามารถดูได้ที่ <http://www.mof.go.jp/english/budget/budget/fy2011/11sb03.pdf>

ประเด็นที่ต้องจับตามอง : รัฐบาลญี่ปุ่นยังเผชิญความท้าทายในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ

รัฐบาลญี่ปุ่นประเมินการมูลค่าการฟื้นฟูความเสียหายจากเหตุแผ่นดินไหวและสึนามิสูงถึง 19 ล้านล้านเยนในช่วง 5 ปีข้างหน้า อย่างไรก็ตาม นาย Osamu Fujimura ประธาน Cabinet Secretary ของญี่ปุ่นระบุว่ารัฐบาลญี่ปุ่นยังไม่ได้พิจารณาว่าจะเสนอร่างงบประมาณฟื้นฟูเศรษฐกิจงวดที่ 4 ภายในปีงบประมาณ 2554 หรือไม่ นอกจากนี้ รัฐบาลญี่ปุ่นยังต้องเผชิญความท้าทายในการเสนอร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณฟื้นฟูเศรษฐกิจดังกล่าว อาทิ การปรับขึ้นอัตราภาษีชั่วคราว เป็นต้น เนื่องจากจะต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาสูงที่ครองเสียงส่วนใหญ่โดยพรรคฝ่ายค้าน ขณะเดียวกัน ญี่ปุ่นยังเผชิญปัญหานี้สาหัสในระดับสูงกว่า 200% ของ GDP อีกทั้งระยะเวลาการไถ่ถอนพันธบัตรที่ยาวนานขึ้นทำให้รัฐบาลญี่ปุ่นต้องแบกรับความเสี่ยงและภาระในการชำระคืนหนี้มากขึ้น ซึ่งเป็นประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจญี่ปุ่นและต้องติดตามอย่างใกล้ชิดต่อไป

Disclaimer : ข้อมูลต่าง ๆ ที่ปรากฏ เป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และการเผยแพร่ข้อมูลเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลแก่ผู้สนใจเท่านั้น โดยธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยจะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่มีบุคคลนำข้อมูลนี้ไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด